

En Förlofningsfest.

J. D. H. TEMME.

Aftonen var stilla och varm, dagen hade varit het, nästan tryckande, och man kunde vänta att ett oväder skulle bryta löst över dalarna. Vårväder draga garna raskt förbi, medföra icke storm, icke hagel, afkyla luften och efterlämna ett befruktande regn, och det var regn dalen behöfde.

Men hackar och spalter, buskar och örter grönskade dock i slottsträdgården, fruktträderna blomnade, den hvita och gredelina syrenen, säfvastrarna bakom glaset längs slottsmuren och de friska, tjäcka blomorna på sångarna, hvilka icke behöfde konstens beskydd, allt trillades och växte, emedan det ständigt vattades och hägnades kring allt.

Mellan de gröna spaltererna, de doftande blomorna och de brokiga rabatterna vandrade ett ungt par stilla och lyckligt upp och ned i den stilla aftonstunden. De gingo arm i arm, stödjande sig vid hvarandra och seende hvarandra i ögonen, hvilas strålade ljus trots den mörka aftonen förkunnade den kärlek, som bodde i deras hjärtan. De unga människorna hade förmodligen i hemlighet smugit sig bort ett ögonblick från det öfriga sällskapet.

På gräspanerna och i gångarna vid slottet hälsade det muntert lif, det ljud skämt och skratt, fina och veka, höga och kraftiga gestalter smög sig fram och åter i gäckande tag fast; deras rörelser voro lätta och deras steg sväfvande, man kunde höra sidenklädningarnas fransade öfver det fina, mjuka gräset, när de och då blef en paus i skämt och skratt. Aldre herrar och damer stodo i grupper och sågo på, glädjande sig öfver ungdomens muntherhet.

Där var stor bjudning på slottet Bodenthal, men det var också en stor fest, som firades, en dubbel förlofnings.

Och en sådan förlofningsfesten verkligen att firas.

I ett afsides liggande, rätt lusthus i den stora slottsträdgården satt en dam, fästigt klädd, men med ett uttryck af sorg och smärta i det bleka ansiktet. Hon var ej mera ung, den bleka frun, hon var väl tämligen högt upp på fyrtio-talet, kanske var hon yngre, men sorg och lidanden göra en dubbel så gammal. Det var väl alla de sorger och lidanden, som hade drabbat henne i lifvet, hon tänkte tillbaka på nu, då hon satt där i den mörka löfhyddan, eller fruktade hon för något ännu tyngre och smärtsammare, som kunde komma? Måste hon kanske till klagnaden föga anklagelser — anklagelser mot sig själf?

Hon för plötsligt upp och prassade handen mot pannan, därpå sjönk hon åter ned på bänken och hängat sig åt sin drömmande sorg.

Damen var slottsfrun själf.

Hon hade aflägsnat sig från sällskapet och uppsökt den mörka löfhyddan. Hon måste vara ensam med sin sorg, sitt hjärtas ångest.

Det hordes steg utanför, hon kände dem och reste sig.

— Hvad underättelse, skall han bringa mig?

En gammal tjänare trädde in i lusthuset.

— Ändtilligen, Frans, ändtilligen. Hvilket bud bringar du mig? Tala då, tala!

Hon var mycket blek och ängslig, medan hon talade.

Den gamle tjänaren såg bedröfvad på henne.

— Mina underättelser äro icke goda, nådig grefvinna.

— Träffade du justitierådet?

— Han kom just tillbaka från sin resa.

— Och gaf han dig intet?

— Han ville skriva till nådig grefvinna.

Den gamle herrn var trött och medtagen. Han gaf mig muntligt besked, han vet ju, att jag är invigd i allt. Han ville senare komma själf.

— Hvad besked gaf han dig?

— Han hade tyvärr icke fått tala med nådig herrn.

— Han hade kommit för sent?

— Nej, icke det. Han hade kommit tidigt nog, men herr grefven ville icke tala med honom.

— Justitierådet lät anmäla sig igen nästa dag och sade, att han kom i ett viktigt ärende från ers nåd, men herr grefven lät åter afvisa honom, och ett tredje besök hade icke bättre resultat, herr grefven hade rest om natten.

Justitierådet fick veta, åt hvilket håll vagnen hade kört, och följde spåren, men träffade icke herr grefven, som hastigt måtte hafva slagit in på en annan väg. Justitierådet återvände till staden, hörde sig för och försökte i en ny riktning, men herr grefven undvek honom med vett och vilja. Han nödgades återvända med oförträttat ärende.

Tjänaren tystnade. Det var det besked han hade fått order att bringa henne.

Grefvinnans uppmärksamhet hade vikit för en smärtsam eftertanke.

Hon hade ännu en fråga att göra tjänaren.

— De spår, som justitierådet fann och åter förlorade, förde de hitåt?

— Herr grefven hade kört på kors och tvärs utan att slå in i en bestämd riktning, lydde svaret.

— Det är godt; din resa och detta meddelande blir en hemlighet.

Den gamle tjänaren bugade sig.

— Passa väl på allt, jag har en aning om, att det skall ske en olycka i afton.

Tjänaren gick. Äfven han hade en aning om, en förestående olycka.

Grefvinnan överlämnade sig åter åt sina sorgliga tankar.

Ute på gräspanerna roade man sig ännu

som förut, det glada skratet trängde bort till den sorgliga damen i lusthuset.

Nu ljud det åter steg utanför.

Denna gång var det en ung dam, som trädde in till grefvinna.

Hon var mycket vacker och bar en ljus sidenklädning, besatt med blommor.

Det var den unga, lyckliga nyförlovade.

Hennes täcka ansikte, som måhända ännu för ett ögonblick sedan strålat af glädje, hade i detta ögonblick ett smärtsamt uttryck.

— Måste jag verkligen uppsöka dig här, stackars, kära mamma? Måste du äfven på en dag som denna fly ur vår glada krets? Mamma, mamma, hvad är det väl som alltid gör dig så stilla och bedröfvad? Sedan jag var ett litet barn kan jag aldrig erinra mig att hafva sett dig skratta. Mina ögon hafva blott sett tårar i dina och detta stumma sorgens drag kring dina läppar, som äfven är där nu. Och då jag blef stor nog till att kunna tänka däröfver och jag frågade min broder, hur det kunde vara att du icke kunde skratta som andra människor, så sade han, att då han varit helt liten, hade du ännu haft ett vackert, vänligt småleende, mildare och ljufvare än någon annan människas leende, men att han heller icke hade sett det mera, sedan pappa var död — så kunde jag begripa, hur högt du hade älskat pappa och hur mycket han varit för dig. Men är efter år hafva ju gått förbi sedan dess, och du har ju oss, vår kärlek och vår lycka. Kanna vi då alldeles icke vara dig en ersättning för honom? Heller icke i dag? På vår gemensamma glädje och hedersdag, en dag, som dock måste uppfylla en moders hjärta med glädje? Kära, söta lilla mamma, vad är blott en gång glad och lycklig bland de glada. I dag har du för våra gästers skull afgett din ankdräkt, öfvervinn dig själf och allige äfven den sorgdräkt du många år insvept ditt hjärta uti.

Barnets bejdande ord voro som dolkstyng i modrens hjärta.

Hon måste uttala det.

— Dina ord döda mig, barn, dina tårar kväva mig. Lämna mig, lät mig vara ensam med min sorg och olycka.

— Din olycka, mamma? Hvad är då din olycka, mamma? Kan jag då icke få veta det i dag? Kan jag aldrig få veta det?

— Aldrig, aldrig, mitt barn!

Den olyckliga kvinnan utropade detta med en häftighet, hvilken var så mycket större, som den smärta hon hvarje dag bemödade sig att dölja, nu vid dotterns ord måste gifva sig luft. Den kunde det icke genom att uppfylla dotterns bön, hon kunde icke anförtro sig åt henne, så att den blott kunde gifva sig luft i det häftiga, upphetsade utbrottet.

Dottern blef icke ängslig öfver hennes utbrott, hon var en modig flicka, som icke så lätt lät skrämra sig, men en plötslig aning grep henne, i det hon hörde modrens smärtsamma röst.

— Mamma, frågade hon plötsligen, är det pappas död allena, som gör dig så olycklig?

Modren blef träffad af denna fråga. En ny ångslan visade sig i den frågande blick, som hon kastade på sin dotter.

— Hvarför frågar du om det?

Modrens ångslan var nära att denna gång meddela sig åt den unga flickan, men hon bekämpade denna känsla.

— Mamma, anförtro dig åt mig. Det är något, som tynger på ditt hjärta och som du länge burit ensam. Men du själf allena kan icke befria dig därifrån. Kanske — o, jag är visst på, att jag förmår det. Och hvad kunde jag icke göra för dig, lilla mamma? Allt — hör du, — allt!

Grefvinnan ynkade afvärande.

— Nej — nej — lämna mig, barn, lät mig vara ensam.

— Skulle jag lämna dig i detta tillstånd? Vill du, att jag skall återvända till de glada och låta dig vara ensam här?

— Jag ber dig, lämna mig. Jag måste vara ensam.

Dottern hade hastigt fattat ett beslut. Hon syntes vara snabb i sina beslut.

— Får jag komma igen, mamma?

— Ja, om en timme.

Dottern gick.

Modren gick upp och ned i lusthuset. Hon hade tårar i ögonen, och hennes läppar bäfvade.

Åter hordes steg. En ung man med ett förnämt, mildt ansikte kom in.

— Äfven du, Konrad? utbrast grefvinna, hvarför lämnen i dock fasten? Hvarför stören i mig i min sorg och ensamhet?

— Det är Adele, som sändt mig, mamma. Jag mötte henne, och hon sade mig, i hvilket tillstånd hon hade måst lämna dig. Hon torde icke komma tillbaka strax, sade hon. Hon bad mig gå. Jag har sett Frans, mamma. Han har bringat dig underättelser från pappa, icke sant? Och de voro icke goda? Meddela mig dock dem!

— Icke nu, Konrad, sade grefvinna. Du skulle icke kunna behärska dig. Enhvar af gästerna skulle kunna läsa det på ditt ansikte.

— Övissheten pågår ännu mera, mamma.

— Och det jag skulle kunna säga dig, vore blott något ovist.

— Men vi kunna rådslå tillsammans. Låtom oss sätta oss.

Han ville föra modren till en bänk i lusthuset.

Hon blef stående och lyssnade.

— Icke nu, sade hon.

Det tycktes som om hon var litet förlägen. Man hörde långsamma steg utanför närma sig.

— Du väntar någon, mamma?

— Ja, greve Eberhardt önskar tala med mig.

Sonen för upp.

— Min svärfar? Vet han, att du är här?

Att du väntar honom?

— Ja, sade grefvinna sakta.

Hon såg icke på sonen, medan hon talade.

— Hvad kan han hafva att tala med dig om, mamma?

— Tror du icke, att föräldrar kunna hafva ett och annat att tala tillsammans om på deras barns förlofningsdag?

Konrad såg mörkt ned för sig.

— Mamma, sade han, när jag frågat dig om pappa, har du ofta sagt mig, att du icke önskar, att jag skulle veta allt, och jag teg. Nu gör jag dig blott en enda fråga, men den måste du besvara. Vet greve Eberhardt allt? Vet min tillkommande svärfader det, som jag, din son, icke har fått veta?

Grefvinnan syntes känna sig sårad.

— Hvad berättar du till denna fråga, Konrad?

Har du meddelat honom den hemlighet, i hvilken du icke vill inviga din son? fortfor Konrad.

— Han har alltid känt den.

— Angår den äfven honom?

— Fråga icke mera nu, Konrad, han är strax i närheten.

— Angår den min faders ära?

— Nej — nej — visst icke —

— Blott en fråga ännu, mamma, så skall jag gå. Hvilka underättelser medförde Frans till dig?

— Justitierådet har icke fått tala med din far.

— Hade han kommit för sent? frågade sonen.

— Nej, din fader hade icke velat tala med honom och hade rest, bort i hemlighet. Justitierådet hade förlorat hans spår.

Sonen trädde ovillkorligen ett steg närmare modren och frågade hviskande:

— Och du är rädd?

— För att han skall komma hit. Ja.

Sonen för forskrækt tillsammans.

— Och så, mamma?

— Så vet jag intet. Denna tanke förfärr mig. Kommer han, så är det för att sätta i verket något hemskt här.

Grefvinnan måste afbryta.

Stegen utanför hade stannat, som om den kommande lyssnade till rösterna. Nu närmade han sig löfhyddans ingång.

— Det är greve Eberhardt, sade grefvinna, lät mig vara ensam med honom.

Greve Konrad lydde, fastän något motsträfvigt.

En medellåders herre, en hög, ridderlig gestalt, trädde nu in i lusthuset.

Han gick hän emot grefvinna och frågade sakta:

— Var det Konrad, som var inne hos dig nu, Emilia?

— Ja, men jag lät honom gå, när jag hörde dig komma.

— Hvad ville han?

— Söka att trösta mig.

— Stackars Emilia, och jag kommer just för att bringa dig sorg. Fatta mod, stackars kvinna, samla allt ditt mod nu.

Grefvinnan måste hålla sig i en af lusthusets spjeler för att icke falla omkull.

— Du har en forskräcklig underrättelse att meddela mig. Min man?

— Är här!

Det svartnade för grefviinnans ögon.

Greve Eberhardt måste låta henne glida ned på en bänk och stöda henne med sina armar.

Under andra omständigheter skulle detta möte hafva väckt sällsamma minnen hos de båda.

— Hvaraf vet du det? frågade grefvinna.

— Frans skulle hafva sagt dig det. Jag mötte honom och då jag såg hans förändrade blick, häjdlade jag honom. Han meddelade mig, att din man hade anlänt precis i samma ögonblick, och strax ville tala med dig. Jag sade, att jag ville utträtta hans ärende för honom. Du behöfver nu beskydd, mitt beskydd. Nu måste jag för dig våga allt hvad jag kan. Jag bär ju skulden för din olycka och för de förfärliga tilldragelser, som nu åter vilja kasta sina skuggor öfver dig.

— Men du bär dem ju också tillsammans med mig, Eberhardt, sade grefvinna.

Hon ville ännu säga något, men krafterna sveko henne.

— Mina stackars barn! kunde hon ännu ropa.

Därpå föll hon vanmäktigt omkull i greve Eberhardts armar.

II.

I en af straffanstaltens allmänna celler låg en af fångarne på sin halsäck.

Klockan var åtta på morgonen.

Fången var fullständigt påklädd. Hans dräkt bestod af den bruna tukthuströjan, bruna knäbyxor och gråa strumpor.

Dörren till cellen blef öppnad.

Fångvaktaren inträdde.

— Res dig. Jag skall föra dig till herr direktören.

Fången reste sig från sitt läger.

Det var en hög, smärt gestalt, det kunde man se trots den lilla sittande tukthuströjan. Han höll sig böjd, när han gick.

Hans ansikte var gråblekt, dragen slappa och ögonen beslöjade. Men de slappa dragen buro dock prägeln af mörkt trots, och genom den slöja, som betäckte ögonen, blixtrade det då och då som föröbed om vrede och hämd.

Fången hade rest sig tyst med fångvaktaren.

Fången reste sig från sitt läger.

Det var en hög, smärt gestalt, det kunde man se trots den lilla sittande tukthuströjan. Han höll sig böjd, när han gick.

Hans ansikte var gråblekt, dragen slappa och ögonen beslöjade. Men de slappa dragen buro dock prägeln af mörkt trots, och genom den slöja, som betäckte ögonen, blixtrade det då och då som föröbed om vrede och hämd.

Fången hade rest sig tyst med fångvaktaren.

Fången reste sig från sitt läger.

Det var en hög, smärt gestalt, det kunde man se trots den lilla sittande tukthuströjan. Han höll sig böjd, när han gick.

Hans ansikte var gråblekt, dragen slappa och ögonen beslöjade. Men de slappa dragen buro dock prägeln af mörkt trots, och genom den slöja, som betäckte ögonen, blixtrade det då och då som föröbed om vrede och hämd.

Fången hade rest sig tyst med fångvaktaren.

Fången reste sig från sitt läger.

Det var en hög, smärt gestalt, det kunde man se trots den lilla sittande tukthuströjan. Han höll sig böjd, när han gick.

Hans ansikte var gråblekt, dragen slappa och ögonen beslöjade. Men de slappa dragen buro dock prägeln af mörkt trots, och genom den slöja, som betäckte ögonen, blixtrade det då och då som föröbed om vrede och hämd.

Fången hade rest sig tyst med fångvaktaren.

Fången reste sig från sitt läger.

Det var en hög, smärt gestalt, det kunde man se trots den lilla sittande tukthuströjan. Han höll sig böjd, när han gick.

Hans ansikte var gråblekt, dragen slappa och ögonen beslöjade. Men de slappa dragen buro dock prägeln af mörkt trots, och genom den slöja, som betäckte ögonen, blixtrade det då och då som föröbed om vrede och hämd.

Fången hade rest sig tyst med fångvaktaren.

Fången reste sig från sitt läger.

Det var en hög, smärt gestalt, det kunde man se trots den lilla sittande tukthuströjan. Han höll sig böjd, när han gick.

Hans ansikte var gråblekt, dragen slappa och ögonen beslöjade. Men de slappa dragen buro dock prägeln af mörkt trots, och genom den slöja, som betäckte ögonen, blixtrade det då och då som föröbed om vrede och hämd.

Fången hade rest sig tyst med fångvaktaren.

Fången reste sig från sitt läger.

Det var en hög, smärt gestalt, det kunde man se trots den lilla sittande tukthuströjan. Han höll sig böjd, när han gick.

Hans ansikte var gråblekt, dragen slappa och ögonen beslöjade. Men de slappa dragen buro dock prägeln af mörkt trots, och genom den slöja, som betäckte ögonen, blixtrade det då och då som föröbed om vrede och hämd.

Fången hade rest sig tyst med fångvaktaren.

Fången reste sig från sitt läger.

Det var en hög, smärt gestalt, det kunde man se trots den lilla sittande tukthuströjan. Han höll sig böjd, när han gick.

Hans ansikte var gråblekt, dragen slappa och ögonen beslöjade. Men de slappa dragen buro dock prägeln af mörkt trots, och genom den slöja, som betäckte ögonen, blixtrade det då och då som föröbed om vrede och hämd.

Fången hade rest sig tyst med fångvaktaren.

Fången reste sig från sitt läger.

sysselsatt med att skriva. Då fången inträdde, reste han sig.

Fången hade blifvit stående vid dörren, hans hållning var nedböjd som i hans cell, blicken var beslöjad, vreden och hämden voro tillbakaträngda.

Direktören tycktes vara i en viss sinnessrörelse, men han sökte dölja det.

När en man, som var så van att umgås med fångarne som han, kände sig litet uppbyggd, måste det verkligen vara något ovanligt i situationen.

Han vände sig till fången.

— Du skall frigifvas, sade han, din strafftid är tilländalupen.

— Får jag lof att tala, herr direktör? frågade fången.

— Tala.

— Jag blef aflämnad här klockan tio på aftonen, alltså är min strafftid icke utlupen förr än klockan tio i afton.

— Enligt detta ställes förordningar följer frigifvelsen i den första morgontimmen på den dag strafftiden utlöper, sade direktören, man tager icke någon hänsyn till, på hvilken tid fången blef inlämnad.

— Jag har alltså ingen rätt att fordra att kunna stanna här tills i afton?

— Nej.

— Och jag kan ej heller bedja om det som ett ynnestbevis?

— Herr direktör, ni kan bevitna, att det under alla de år jag varit här är den första bön jag har ställt till er.

— Det kan jag bevitna, men jag förs likväl icke uppfylla den.

Fången teg.